



TANÁRI KÉZIKÖNYV

NT-98680 – ÁBRÁZOLÁS-ALAKÍTÁS 3.



A kézikönyv a Széchenyi 2020 Fejlesztési program Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programjának EFOP-3.2.2-VEKOP-15-2016-00001 számú, A köznevelés tartalmi szabályozóinak megfelelő tankönyvek, taneszközök fejlesztése és digitális tartalomfejlesztés című projektje keretében készült. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Szerző

Kárpáti-Mátyás Andrea

Szerkesztő

Korom Pál

Olvasószerkesztő

Németh Andrea

Sorozatterv, tipográfia

Takács Brigitta

Tördelés

Cseh Krisztina

© 1. kiadás, 2021

© Oktatási Hivatal

Raktári szám: NT-98680/K

Oktatási Hivatal

1055 Budapest, Szalay utca 10-14.

www.oktatas.hu

Felelős kiadó

Brassói Sándor mb. elnök

TARTALOMJEGYZÉK

| | |
|--|-----------|
| 1. A TANKÖNYV KONCEPCIÓJÁNAK BEMUTATÁSA..... | 4 |
| 2. A TANKÖNYV ÉS A LECKÉK SZERKEZETÉNEK BEMUTATÁSA..... | 8 |
| 3. A LECKÉK FELDOLGOZÁSA | 11 |
| 4. AJÁNLOTT SEGÉDANYAGOK, SZAKIRODALOM | 27 |

1. A TANKÖNYV KONCEPCIÓJÁNAK BEMUTATÁSA

Bevezetés

Az ábrázolás-alakítás tantárgy 3–4. évfolyam tantervi egységének az első részéhez tartozik a kézikönyv. Mivel a 3. és 4. osztályhoz tartozó gyűjtemény egy képzési egységet alkot, így a koncepció bemutatása a két kézikönyvben egységes.

A kézikönyv a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és a NAT 2020, valamint az érintett kerettantervek alapján készült. Az ábrázolás-alakítás 3. tankönyv segédanyaga. Ötleteket nyújt az adott anyag feldolgozásához. Tanácsai mögött viszont az a felismerés áll, hogy a konkrét tevékenységi formákat és tennivalókat mindig a tanulók előismeretei, már megszerzett tapasztalatai, képességei, az órai szorgalmuk, kitartásuk és figyelmük, valamint motiváltságuk határozza meg. A csoportos munka mellett is fontos az egyéni igények és képességek figyelembevétele, az egyéni differenciálás. A tantárgy segíti, hogy a tanulók minél szélesebb körben szerezzenek tapasztalatokat különféle anyagokról, eszközökről, melyek az önkifejezésüket nonverbális-manuális úton tágítják. A tantárgy lehetővé teszi, hogy a tanulók megismerjék az ábrázolás-alakításhoz szükséges eszközöket, képesek legyenek felismerni a művészeti értékeket, és fokozza a tanulók érdeklődését a művészetek iránt.

A tankönyv megfelelése a kerettantervi elvárásoknak

A tankönyv az egyéni bánásmód elvének megfelelően az alkotótevékenységeken keresztül biztosítja a tanulók személyiségének harmonikus fejlődését. Többek között a tankönyv feladatainak a segítőtvel való közös megoldása során fejlődik a tanuló együttműködési képessége. A projekt munkák, a csoportos foglalkozások és az erőforrások közös használatának rendje segítenek a helyes közösségi magatartás kialakításában. Meg kell várni egymás tevékenységét, takarítanunk kell magunk után vagy a munkamegosztás nevében egymás után is, a használt eszközöket tisztogatás után vissza kell tenni a megfelelő helyükre, hogy más is használhassa. Ezen kis apró mindennapi gesztusok révén, a rendszeres másokra való odafigyelés mintájával a szociális készség is fejlődik.

A tankönyv feladatai sokrétűek, változatosak és érdekesek. A színezés koncentrációt igénylő, ismétlődő gyakorlása közé izgalmas színes feladatok kerülnek, melyek után jólesik akár a vonalon belül maradásra ügyelés is. A folyamatos motiváció és az érdeklődés fenntartásának igyekezete nem öncélú, hanem így valósul meg a jól működő funkciók fejlesztése és a hiányosan működő képességek korrekciója. Az anyagok viselkedésének megfigyelési és megtapasztalási feladataival, a tevékenységek előzetes megterveztetésével és következetes kivitelezési igényével a tankönyv segít „minél nagyobb mértékben előkészíteni az önálló vagy támogatott életvezetés lehetőségét, kialakítani a környezethez való kötődés igényét, a közösségi alkalmazkodást és elfogadást, törekedve az önérvényesítéssel és önálló

döntési képességgel rendelkezés kialakítására, a tanuló felkészítésére a lehető legeredményesebb társadalmi integrációra”.

A tankönyv kiemelt figyelmet fordít a tanulók azon kompetenciáinak a fejlesztésére, amelyekre a tanulóknak az iskolai oktatás után szükségük lehet. Például: A tanuló erkölcsé fejlődik azáltal, hogy az ábrázolás-alakítás tevékenységkörrel egyre mélyebben meg tudja fogalmazni és ki tudja fejezni érzéseit, gondolatait. Az alkotótevékenység révén megismeri és meg is tudja jeleníteni a környezete számára a személyiségében rejlő pozitív tulajdonságokat. Az alkotói folyamat során megfelelően viselkedik, elfogadja környezetét, társait, és betartja a szabályokat (máskülönben az alkotás folyamata megszakad, amely a tantárgy személyessége és érdekessége, gyermekek számára vonzó volta miatt szinte csak valami komolyan veendő probléma miatt lehetséges. Ilyenkor érdemes a problémának utánajárni.) Az alkotási folyamat bizonyos mértékű kitárulkozással jár, az alkotó személy kockáztatja, hogy a külvilág megtudhat róla dolgokat, és így megbánthatja, vagy félreértik a közlési szándékát, rossz vélemény alakulhat ki róla stb.

A tanuló éppen a gyakorló alkotókritika-élményein keresztül válhat alkotást mélyen értékelő, nem bántó szándékú kritikussá. A fent említett okok miatt az alkotási folyamat belső feszültséggel jár, ennek a feszültségnek a rendszerszerű kezelése növeli az együttműködés, a megértés és a türelem képességét.

A tankönyv feladatainak egy része a vallási és nemzeti ünnepekre való készülődéssel, illetve az azokhoz tartozó gondolatok feldolgozásával foglalkozik. A tanórákon művészi eszközökkel megjelenő nemzeti öntudat és a hazafias nevelés által „a tanuló érdeklődik környezete és lakóhelye szokásai iránt, ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepekhez köthető hagyományokat, képességeihez mérten bekapcsolódik az ünnepi megemlékezésekbe. Fokozatosan megismeri a szülőföld, a haza legfontosabb értékeit, megismeri környezetében előforduló szimbólumait.” A tanuló az alkotási folyamat során döntések meghozatalára kényszerül, ráadásul sokszor végleges, nem megváltoztatható döntésekre – ha egy területet valamilyen színűre festett, akkor később azon már nem tud változtatni, hiába jön jobb ötlet, az a felület már olyan színű marad. Ezekért a döntésekért felelősséget kell vállalni, a munkát folytatni kell, különben a mű befejezetlen marad, nem születik meg (és valahol ez is egy döntés, amelyért a kudarcélmény súlyos „felelőssége” az ár).

A projekt- és csoportmunkák során a „tanuló megtapasztalja saját személyét, bekapcsolódik társas foglalkozásokba. Megtanulja a helyzeteknek megfelelő kapcsolatokat megteremteni környezetével, cselekedeteit kontrollálni, képes a kapcsolatokban a közeledés és a távolságtartás egyensúlyának és szükségességének megválasztására. Konfliktusait önállóan vagy segítséget kérve próbálja megoldani. Megtanul választani a lehetőségei közül, képessé válik korlátai felismerésére, megismeri az adekvát segítségkérés módszereit. Megismeri a nemi szerepekkel kapcsolatos alapvető társadalmi elvárásokat és a biológiai működés elemeit.”

A feladatok egy részénél, mint amilyen a nyári élmények feldolgozása, az anyák napi vagy karácsonyi készülődés, valamilyen ajándékkészítés során tudatosul a tanuló minél nagyobb önállóságú közreműködésének fontossága önmaga ellátásában, hogy ismerje a családi élet szerepeit, feladatait. Az alkotófolyamat során a tanuló óhatatlanul bensőséges viszonyba kerül a segítőkkal, így képességeihez mérten elfogadja és kéri a személyi segítő tanácsát a magánéletben adódó problémahelyzetek megoldásához. Az ábrázolás-alakítás tantárgy műveletei kémiai előállított festékekkel, gyurmákkal, többé-kevésbé veszélyes szűrő és vágó eszközökkel történik, így a tanuló ezek használata során gyakorlati szinten megtanulja a veszélyes helyzetek felismerését és elkerülését. A tanuló megtanulja a keletkező hulladékok megfelelő kezelését is, alkalmazva például a szelektív hulladékkezelést, az újrafelhasználás és a hulladékhasznosítás gyakorlati technikáit. A tanuló az alkotás során a munkatevékenységekhez hasonló módon dolgozik, kialakítja a megfelelő, minél kevesebb veszéllyel járó, a fényviszonyokat minél jobban kihasználó, a „szerszámokat” praktikus elrendező munkakörnyezetet, a mások munkájára is tekintettel levő, együttműködő „munkahelyi viszonyokat”. Megismeri önmaga képességeit, saját „erősségeit”, korlátait, így a feladatok elvégzése során a pályorientációban is jelentős segítséget kap.

Megfelelő segítői kommunikációval megismertethető a tanulóval a valóság, hogy az alkotói, a művészi tevékenység igen költséges, különösen a jó minőségű eszközök, festékek, papírok nagyon drágák. Ennek elmagyarázása motiválttá teheti a tanulót a pazarlás elkerülésében, viszont a pazarlás lehetőségétől való túlzott félelem „a ló másik oldalára” küldheti az alkotási folyamatot, és a spórolás ürügyén a tanuló nem meri a jó minőségű anyagot használni, ezáltal inkább nem csinálja a feladatot, így olyan többletfelelősséget tehet a vállára, amelyet nem tud kezelni. Viszont a helyes arányok közös megtalálása során a tanuló megismeri a pénz fogalmát, tisztába kerül az ár és érték fogalmával. Megismerkedik a takarékos, a pazarlás és a felesleges fogalmával. Képesé válik a saját tulajdonának felismerésére és megóvására. Nem lényegtelen erőforrás-gazdálkodási szempont az idővel való gazdálkodás. Egy mű létrehozása, az órai munka, a foglalkozások véges jellege rászorítja a tanulót az idő figyelésére. Ha kicsengettek, befejezetlen maradhat a mű!

A tanuló a képzelete által a valóságról egy virtuális állóképet valósít meg, mely modellezések során a tanulóban fokozatosan tudatosul a virtuális valóság és az élet közötti különbség.

A tankönyv felkelti a tanulóknál a megismeréshez és tanuláshoz való motivációt és a tanulók kíváncsiságát. Kialakul a tanulóknál az igény – az elsajátított kompetenciákra épülve – az ismeretszerzésre, az új információk befogadására, valamint új kompetenciák megszerzésére.

A tankönyv figyelembe veszi a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók képzésében és nevelésében az egyénre szabottság fontosságát. Az egyéni tanrend kialakítását lehetővé teszi a tananyag egymástól független lapokra bontása, átcsoportosítása. Támogatja a pedagógusok azon törekvését, hogy gyakorlatorientált, a mindennapi élet tevékenységeire felkészítő

képzést valósítsanak meg, megalapozzák, elsajátíttassák és gyakoroltassák az életvezetési technikákat. A közös munkák során kialakul, illetve erősödik a személyiséggazdagító, önfogadásra és mások elfogadására toleráns magatartás. A foglalkozásokon teremtsünk olyan légkört, „amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva”.

Az ábrázolás-alkítás tantárgy – a kerettantervben felsorolt kompetenciák közül – jellegénél fogva elsősorban az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia fejlesztésébe tud bekapcsolódni, de komoly fejlesztési szerepvállalás jut a hatékony, önálló tanulás, a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, a szociális és állampolgári kompetencia, valamint az anyanyelvi kommunikáció kompetenciákban is.

A tankönyv támogatja a kerettantervben megfogalmazott egységesség és differenciálás elvet, mely szerint az életkori csoportokban történő fejlesztés megtartása mellett, a tanulók egyéni haladási üteméhez igazodik az oktatás, a nevelés, a képzés és az értékelés. A tankönyv igyekszik megfelelni azon elvárásoknak is, hogy a tanítási folyamat sikerélményt biztosító, a reális életlehetőségeket folyamatosan szem előtt tartó legyen. A tankönyv feladatai a tanulók életközegében fellelhető anyagokra, tárgyakra támaszkodnak. Az egyes tevékenységeket ismételteti, gyakoroltatja, egyik alapelve a cselekvésbe ágyazott ismeretszerzés. A tankönyv feladatainál a fő hangsúly nem a műveltségátadáson van, hanem azon komplex képességek, készségek, kompetenciák kialakításán, amelyek elősegítik az alapvető fejlesztési célok megvalósítását.

A tankönyv támogatja a segítők azon törekvését, hogy a kiemelkedő jelentőségű érzelmi motivációra és a játékoságra támaszkodjanak. A feladatok figyelembe veszik azt a gyakorlati ténytet, hogy a tanulási képességben mutatkozó nagyfokú eltérések leküzdésére fontos a differenciált foglalkoztatás – egyéni és kiscsoportos formában is. A tankönyv számít a segítők folyamatos jelenlétére, támogatja azon törekvésüket, hogy az állandó ösztönzés, a cselekedtetés, a különböző tantárgyak közötti kapcsolódási pontok különböző szempontú megközelítése megerősödjön, megvalósuljon.

A taneszköz támogatja a következő, tanórán kívüli tevékenységeket is:

1. Tanulói kérés esetén házi feladat adását.
2. Egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásokat, a károsodásból eredő nagyfokú lemaradások csökkentésére.
3. A tehetséggondozást az épen maradt részképességek fejlesztésére.
4. Az ábrázolás-alkítás tantárgy számára a kerettanterv szerint harmadikban heti két óra biztosított.

2. A TANKÖNYV ÉS A LECKÉK SZERKEZETÉNEK BEMUTATÁSA

Általános gondolatok

Az ábrázolás-alakítás tankönyvcsalád szerkezete egységes. Az adott évfolyamhoz tartozó tananyag különálló A4-es lapokon jelenik meg. A lapok egyik oldala színes ábrákat/képeket tartalmaz kevés szöveges instrukcióval, a másik oldala pedig az adott témához tartozó gyakorlatot tartalmazza halványzürke előrenyomtatott vonalakkal. Mivel minden évfolyamhoz tartozik egy laponként használható tankönyv, a lapok nemcsak az oldalszámokat, hanem a tankönyv évfolyamát is tartalmazzák. Így a tankönyv lapjai használat után a megfelelő helyükre kerülhetnek vissza.

A tankönyv laponkénti szétszedhetőségének egyik előnye az összekötött tankönyvekkel szemben, hogy a különálló lap nem akar összecukódni; nem kell a közepét „levasalni”, nehogy becsukódjon; könnyű kitámasztani; az asztalra fektetve festhetünk, rajzolhatunk, ragaszthatunk rá. A tankönyv laponkénti szétszedhetőségének másik előnye, hogy a lapok átcsoportosításával a tanulók képzése személyre szabhatóvá válik. A személyre szabott lapsorrend esetén mindig a legfelsőket használjuk az adott foglalkozásra, és a foglalkozás végén alulra tesszük őket. Ez a módszer önmaga adminisztrálja, hogy az adott tanulóval hol tartunk, mely feladatok voltak már, és melyek következnek.

A lapokon található képsorozatok többfélék. Egy részük összefügg, egymás utáni sorrendben ábrázolja egy tevékenység lépéseit, más részük egymástól függetlenül jeleníti meg a tárgyalt tananyag egyes fontos elemeit. A képek alatti aláírások rövidek, logikailag szorosan kapcsolódnak a képhez, így könnyen értelmezhetőek.

A harmadikos tankönyv az ábrázolás-alakítás tantárgy kerettanterv által előírt mindegyik témakörét – a különböző anyagokból való formázást; az építést; a papír formálását, alakítását és a vizuális ábrázolást – érinti. Bevezeti a témakörökhöz tartozó fontosabb fogalmakat, készítet az eszközök használatára, így azok használatának elsajátítására motivál, gyakoroltat és előkészíti a másodikos foglalkozásokat. A tankönyv, amint csak lehet, a fokozatosság és a tananyag egymásra épülésének elvét alkalmazza. A taneszköz gondolatmenete természetesen csak egy a lehetséges gondolatmenetek közül, így a tananyag a tanuló egyéniségére szabható, átalakítható, átrendezhető. Többek között ezt a lehetőséget is segíti a tankönyv lapokra bontása.

A tankönyv önálló lapokra „hullása” még egy kivételes tankönyvhasználati technikát is lehetővé tesz. A tankönyvi képekre saját képeket is ragaszthatunk, így a kész produktum képének helyére a tanuló alkotásának képét helyezhetjük, ezzel téve személyessé a tankönyvet, és örökítve meg az ő munkáját. (A diákok alkotásai sajnos nem az örökkévalóságnak készülnek, de az alkotások fényképei készülhetnek arra.) Egy másik pozitív hatás lehet, hogy ez a gesztus a tanuló munkájának rangját egy kicsit felemeli.

A technika arra is jó, hogy a lapon szereplő feladatot a lehetőségeinkhez vagy a tanuló érdeklődési irányába módosítsuk. Bár a tanulói életutak eltérőek, és eltérő mélységben

találkoztak már a tantárgyban használt eszközökkel és módszerekkel, a későbbi tanulási folyamat megkönnyítése érdekében a tankönyv egységesen veszi (ismétli) át előlről a szükséges tudnivalókat.

A foglalkozásokat úgy igyekeztünk összeállítani, hogy lehetőleg egy alkalommal elkészüljenek az alkotások, mert a befejezettség öröme újra és újra történő átélése komoly motiváció lehet. Fontos dolog az alkotás folyamatának átélése is, amikor több foglalkozás során fokozatosan fejlődik az alkotás, és egyszer csak elkészül. Hasznos, hogy a két manuális tevékenység között lehet tervezni, átgondolni a következő teendőket, kísérletezgetni, csakhogy az iskolai működés gyakran nem segíti ezt a folyamatot, mivel sokszor elmaradnak az órák, a nagyobb szünetek, nemzeti ünnepek miatt csak hetekkel később lesz a következő óra, és így már az alkotási folyamat megszakad. A mindennapi rutinban szerencsésebb, ha az alkalmankénti befejezettségre törekszünk.

Olyan munkákat terveztünk elvégeztetni a tanulókkal, amelyeknek kifejezetten van produktuma, amely látható, tapintható, véleményezhető. Ezeket az alkotásokat érdemes a többi tanulóval együtt kiállítani. Általában ajánlott az alkotásokat a tanulókkal közösen megbeszélni, mert egymás ötleteiből, hibáiból is tanulhatnak. Ilyenkor fontos, hogy mindenkit nyilvánosan megdicsérjünk, mert „ha mindenkit megdicsérnek, csak engem nem”, akkor az alapvetően negatív véleménynek minősül. Ha nem indokolt, nem a teljes alkotást kell megdicsérni, hiszen tanulói órákon ritkán születnek művészettörténetet megrengető remekművek, kultikus alkotások, ráadásul, ha átlátszó a nem jogos dicséret, akkor még az ellenkező hatást is keltheti. Inkább olyat kell mondani, ami vonatkozhat kicsi dologra is, csak igaz és előremutató legyen, például: fejlődés történt a múltkori munkához képest, vagy ügyes volt a színválasztás, vagy kifejezetten szép a vonalvezetés vagy a stílus.

A megfelelő önbizalom kialakulásához és a reális, stabil, másokhoz viszonyított önértékelés fejlődéséhez mindenképpen szükség van pozitív visszacsatolásra és az osztálytársak pozitív megerősítésére. Vigyázni kell azonban a sztereotípiák kialakulásának veszélyeire: ha mindig ugyanazt a tulajdonságot dicsérjük, végül mindenki, még a tanuló saját maga is a dicsért tulajdonsággal azonosíthatja magát. Ezért érdemes a tanulót fejlődésének, változásának egész folyamatában figyelni, mivel nekik is lehetnek rosszabb hangulataik és nehezebb időszakaik.

Az alkotás alapvetően a belső énként megnyilatkozása, az alkotó közösséget vállal az alkotásával, érzelmileg kötődik hozzá. Az alkotást érő kritika, még ha bizonyos szempontokból jogosnak is tűnhet, komoly kárt tehet az ehhez nem szokott, az alkotás folyamatában még kezdő tanuló lelkében, önértékelésében, alkotáshoz való viszonyában, egyáltalán a művészetekhez való viszonyában. Az erős, felelőtlenül megfogalmazott kritika fel nem dolgozható negatív érzéseket kelthet a tanulóban, amely agresszióhoz vagy kedvtelenséghez vezethet, ezáltal pont a tantárgy céljával ellenkező hatást válthat ki a tanulóban.

A digitális fényképezés világában a nagy mennyiségű alkotás kategorizált tárolása és megőrzése viszonylag egyszerűen megoldható, hiszen a tanulók munkái, az alkotási

folyamatok a foglalkozás alatt is rögzíthetők. Ha a fájlnevek, mappanevek tartalmazzák a tanuló nevét, a felvétel időpontját (esetleg tartalmát), akkor képböngészővel vagy fájlkezelővel hamar áttekinthetők és felhasználhatók.

Ennek előnyei a következők:

1. A képek akár nyolc tanéves viszonylatban mutathatják a tanuló fejlődését.
2. A csoport képeiből készített bemutatók meghitt pillanatokot nyújthatnak karácsonykor vagy év végén.
3. Nyilván a szülők számára is érdekes lehet a csoportról, a tanulókról, a produktumokról készült felvételek megtekintése.
4. A tanulói projektmunkákhoz ötletadó lehet a korábbi tanulói munkák képeinek megtekintése.
5. A produktumok akkor is megőrződnek a tanár számára, ha az eredetiket felhasználta az iskola, elkérte a szülő, vagy ajándéknak készültek.
6. Ezeken kívül még számtalan lehetőség akadhat a képek felhasználására, például szakmai publikáció, konzultáció stb.

3. A LECKÉK FELDOLGOZÁSA

A tankönyv az ábrázolás-alakítás tananyagot gyakorlati alapon dolgozza fel, éppen ezért, a nagyobb egységet meghatározó lapokon kívül, minden lap feladatok leírását, azok megvalósításának leírását vagy segédanyagokat tartalmaz azok megvalósításához. A lapok szerkezete egységes. Egyik oldalon színes képekkel támogatva írja le az elvégzendő feladatot, biztosítva a szükséges instrukciókat, másik oldalon pedig az adott témakörhöz tartozó készségfejlesztő feladat található szürke árnyalatos megjelenítéssel. Az oldalon a kék karikában található számozásból az első az évfolyamot mutatja, a második az adott évfolyamhoz tartozó tankönyvi oldalszámot. A kézikönyvnek ebben a fejezetében a lapokhoz tartozó feladatok egy-egy lehetséges felhasználási módját mutatjuk be, alkalmanként kitérve az ajánlott foglalkoztatási formára is, ami lehet egyéni munka, csoportmunka, páros munka stb.

3/3 Formázások különböző anyagokból

Beszélgessünk a tanulókkal az elkövetkező feladatokról! A képek alapján beszéljük meg a homokvár építésével kapcsolatos élményeket, ismereteket! Beszélgessünk a gombokról, azok funkciójáról. Hol található gombok, és hogy a tanulóknak van-e gombokkal rendelkező ingük, kabátjuk. Egyik téma lehet a tészta készítése is.

A beszélgetés közben érdemes manuális tevékenységet is végezni, például rajzokat készíteni vagy gyurmázni.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/4 Körök párosítása

A színezés előtt beszéljük meg a tanulókkal a kép részleteit, és hogy melyik kört milyen színűre érdemes festeni. A színezés lehet egy szín különböző árnyalata, kevés különböző szín használata, vagy szinte minden kör más színű. Érdemes megbeszélni a különböző lehetőségeket a tanulókkal.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/5 Homokvár

A homokvár építését a homok benedvesítésével készítsük elő. A száraz homok nem tapad, a túl nedves homok pedig folyik, nem tartja meg az alakját.

Érdemes a homokozáshoz megfelelő öltözetet viselni. A homokvár építése közben gyakoroljuk a felhalmozást, lapogtatást, tömörítést, a formázást, a lyuk kivajását!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/6 Homokvár színező

A vár színezése közben beszéljünk a homokvár építéséről, idézzük fel a várépítéssel kapcsolatos emlékeket! Beszéljük meg a színek nevét, árnyalatait. Ügyeljünk a vonaltartásos színezésre!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/7 Színes cukor

A feladat elvégzésekor a tanulók ételfestéket használnak. Kérdezzük meg őket, hogy hallottak-e az ételfesték használatáról. Szerintük milyen ételt színeznek és milyen színűre? Az ételfesték megfogja a kezet, a ruhát. Ügyeljünk a tisztaságra! Ügyeljünk arra, hogy ne olvadjon el a cukor a színező túlzott használatától.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/8 Szivárvány színező

A szivárvány színezésénél igyekezzünk a szivárvány színeit használni. A táj színezéséhez is lehetőleg valóságos színeket használjunk!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/9 Katica

A katica alkatrészeit egyesével gömbölyítsük, hengereljük a munkalap képein látható módon. Az összeillesztéshez szükséges lapításokat együtt végezzük el a tanulókkal. Az összeillesztésnél ügyeljünk arra, hogy ne torzuljanak el az alkatrészek!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/10 Katica színező

A katica színezésénél érdemes előre berajzolni a katicabogár pöttyeit! Hívjuk fel a tanulók figyelmét, hogy a katicáknak többféle színük lehet!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/11 Gombkép készítése

Gyűjtsünk minél többféle gombot! Legyenek köztük nagyobbak, kisebbek, többféle színűek, laposak, domborúak, vékonyak, vastagok. Lehet többféle alakú is. A gombok tulajdonságainak megbeszélését lehetőleg csoportmunkában végezzük!

A gombok ragasztásánál ügyeljünk arra, hogy ne maszatoljuk össze a ragasztóval a ruhánkat és a környezetünket!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/12 Gombpárosítás

Ellenőrizzük, hogy a tanulók valóban az egyforma gombokat színezték azonos színűekre!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/13 Ház

Beszéljük meg a tanulókkal a házak különböző funkcióit. Van irodaház, raktár, lakóház, múzeumház stb.

Beszéljük meg a házak méreteit, elrendezéseit, egymáshoz való viszonyát, valamint a házak részeit!

Beszéljük meg, hogy a tanulók milyen házban laknak!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/14 Madárház lakója

A madárház színezése során beszéljük meg a tanulókkal, hogy miért szükséges madárházak építése! Láttak-e már madáretetőt, esetleg ők is telepítettek már madáretetőt az erdőbe? Láttak-e már madárházat az állatkertben?

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/15 Ház karcolása agyagba

Érdeemes a foglalkozás előtt a képeken látható tárgyakat előkészíteni. Az agyag előkészítése is fontos. Az agyag lapogatását csinálhatjuk együtt a tanulókkal. Beszéljük meg a tanulókkal, hogy melyik tárgy lenyomata mit hoz létre a képen. A horgolt terítő felhőt, a levél lenyomata fát, a fogkefe az ajtó felületét stb.

A rosszul sikerült karcolás eltüntetésében segítsünk a tanulóknak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/16 Ház színező

A színező segíti a tanulók számára elgondolni a táj fontosabb részleteit. A vonalak meghúzásakor beszéljük meg a tanulókkal, hogy a ház mely részét vastagítjuk éppen meg. A házak lehetőleg különböző színűek legyenek!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/17 Színes tenyérlenymomat

A színes tenyérlenymomattal a nyomtató technikát gyakoroltatjuk a tanulókkal: azt, hogy a papíron a nyomtatvány tükörképe jelenik meg. A kéz ecsettel való színezése szintén izgalmas feladat. A nyomtatás is fokozott figyelmet igényel, mert elmosódhat a papíron. Ügyeljünk arra, hogy a festett kezünkkel ne fogjunk meg más dolgot, mert összefestékezzük.

Ha a tanuló ódzkodik a kezének a befestésétől, esetleg a tanár kezét is befestheti.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/18 Kézrajzoló

A tárgy körberajzolását gyakoroljuk, valamint össze tudjuk hasonlítani a tenyerek nagyságát. Fel lehet tenni a kérdést: hogy tudja a tanuló a jobb tenyerét is belehelyezni a felnőtt tenyérbe?

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/19 Nyaklánc

Előfordulhat, hogy a gyurmagyöngyök lassan száradnak ki. Ekkor a fűzés során még puhák lehetnek. Ügyeljünk arra, hogy ha a fűzés során összenyomódik a lyuk, akkor azt újra kitégítsük. A gyöngyök színével, nagyságával, formájával kapcsolatban lehetőleg minél több önálló döntést hozzon a tanuló.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/20 Labda színező

A labda színezése egyszerű feladat, a határoló vonalak vastagok. Viszont ha valamilyen figurát viszünk a foltokra, akkor annak torzulása mutatja a gömbforma felületének jellegzetességeit.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/21 Lekváros piskótatallér készítése

A lekváros piskótatallér készítésekor csak a felületre való felvitel és az összeillesztés műveletének gyakorlása a cél. Ügyeljünk arra, hogy a tanulók minél precízebben hajtsák végre!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/22 Mézeskalács-figura kirakó

A feladathoz az 1. mellékletet használjuk. A foglalkozás előtt vágjuk ki a képeket! A tanulók illesszék a feladatlapra a megfelelő részeket!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/23 Mécsesstartó I.

A mécsesstartó készítése hosszabb feladat. A befőttesüvegre papírcsillagokat tapasztunk vízzel, majd az üveg szabad részeit bekenjük tapétarasztóval és cukorba hengereljük. Aztán a papírcsillagokat eltávolítjuk, és így kapjuk meg a matt felületen az átlátszó üvegcsillagokat.

A csillagok (esetleg más alakzat) megrajzolásakor nem kell a vonalak eltüntetésére ügyelni, mivel a papírt úgyis eltávolítjuk. Kisebb-nagyobb csillagokat készítsünk.

Az alakzatok kivágásánál segítsünk a tanulóknak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/24 Mécses színező

A mécsesstartó színezőt a színezés után kivághatjuk és a többiekével együtt egy színes kartonlapra ragaszthatjuk. Kész a csoport karácsonyi díszítésének egy része.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/25 Mécsesstartó II.

A mécsesstartó készítésének második részében tapétarasztót kell kikeverni. Ezt inkább önállóan csináljuk, a tanulók a bekenő és a hengerelő résznél kapcsolódjanak be! Ügyeljünk a kezek folyamatos tisztán tartásának lehetőségére! A cukor is pereghet.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/26 Nap és Hold színező

A vonalak áthúzásakor beszéljük meg a tanulókkal a részleteket! Hívjuk fel a tanulók figyelmét arra, hogy nem csak a sárga szín lehetséges, a csillagok és holdak, bolygók többféle színben is pompázhatnak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/27 Építés

Beszeljük meg a tanulókkal a képek alapján, hogy az építőanyagok milyenek lehetnek. Melyik anyagból mit építhetünk. Áttekinthetjük a kurzus elkészítendő feladatait, a tanulók motivációs szintjét egy kicsit így is emelve.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/28 Vár színező

A vonalak vastagításakor beszéljük át a vár részeit! Tornyok, bástyák, ablakok, esetleg lőrészek. Miért építettek annak idején várat? Milyen várban voltak már a tanulók? Miből épül a vár? Kik laktak a várakban?

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/29 Pálcikakirakás

A tanulók lehetőleg pontosan rakják ki az ábrán látható házat. Számolják meg, hogy az oldalak hány pálcikából állnak. A téglalap lehetőleg téglalap legyen! A kerítés, ég és fa már lehet eltérő. Ha a tanulóknak van saját ötletük, készíthetnek más pálcikarajzot is, vagy kiegészíthetik a rajzot egyéb részletekkel is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/30 Pálcikakirakás

Ügyeljünk arra, hogy a pálcikák pontosan fedjék a vonalakat!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/31 Nyomdázzunk kukoricacsövet!

Buborékfólia buborékjai formázzák a kukoricaszemeket. A fólia befestésével és papírra nyomdázásával kialakulnak a kukoricaszemek. Használhatunk többféle színt is. A papír kukoricacső alakú kivágásával kialakítjuk a csövet. Zöld levélalak kivágásával és ragasztásával végül létrejön a kész kukoricacső.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/32 Kukorica színező

A kukoricaszemek kellően kicsik, hogy pontosan lehessen színezni. Gond lehet, hogy a kukoricaszemek nem csak sárgák lehetnek, de a valóságban is vannak piros, narancssárga és zöld szemek.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/33 Anyák napi gyöngyvirág

A gyöngyrakó kicsi, ezért lehet, hogy segítségre szorul a tanuló a gyöngyök elhelyezésében. A sütőpapír használatával történő vasalásban is segítsünk a tanulóknak, mivel a vasalás balesetveszélyes művelet lehet. A vasaló leeshet, megégetheti a használóját, ruhán felejtve

felgyújthatja a tantermet. A spatula festése és ragasztása is sok gondosságot igénylő munka. Csoportos foglalkozásban, a feladatok szétosztásakor is ügyeljünk a tanulók tevékenységeire!
Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/34 Virág színező

A virág színezése során legyen cél, hogy a vonalak ne menjenek ki a határoló vonalakról! Lehet egy színnel, egy szín több árnyalatával vagy több színnel is színezni.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/35 Gyurmavirág

A feladat legizgalmasabb része gyurmák összekeverésével létrehozott új színű gyurma. A tanulókkal többféle színt is ki lehet keverni. A zöld szár lapogatása is érdekes lehet. Az alapnak vastag papírt, kartont használjunk. A lehelyezett gyurmát már ne mozdítsuk, mert nyomot hagyhat a papíron!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/36 Virágrajzoló

A vonalak áthúzásához használhatunk többféle színesceruzát is. A munka befejeztével nézzük át, hogy nem maradt-e ki vonal! Ezeket húzassuk át a tanulókkal!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/37 Virágnyomda

A papírgurigák szabdalásánál segítsük a tanulókat. Érdekes a tanulókkal is készíttetni nyomdát, mert az a sajátjuk lesz. A festésnél és a nyomtatásnál is segítsünk!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/38 Virágpárosító

Az azonos formájú virágok felismerését nehezíti a virágok méretkülönbsége és a virágok elforgatottsága. Erre felhívhatjuk a tanulók figyelmét is. A feladat megoldása után kiszínezhetik a tanulók a virágokat!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/39 Lepke

A lepke törzsét fessük pirosra! A lepke szárnyát úgy kaphatjuk meg, hogy a színes papírt félbehajtjuk, és úgy vágjuk ki. Széthajtás után kialakul a szimmetrikus szárny pár. Ezt ráragasztjuk a törzsre. A pillangó csápját két kis fecnival helyettesítjük, majd rajzoljunk a törzsre két szemet.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/40 Labirintus

A kutyus útvonala után a többi útvonalat besötétíthetjük úgy, hogy az igazi útvonal fehér maradjon.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/41 Karácsonyigömb-kirakó

A második mellékleten lévő karácsonyfára a kijelölt gömbhelyekre ragasszák fel a tanulók az elkészített díszeket! A díszek színes krepp-papírból készített papírgalacsinokból és az alufóliából díszített galacsinokból állnak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/42 Karácsonyi színező

A karácsonyfa színezővel megtervezhetjük a karácsonyfa színekombinációját. Megbeszélhetjük a tanulókkal, hogy a közös karácsonyfa milyen színdominanciájú legyen.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/43 Ívek és négyzetek

A 3. mellékleten látható képeket vágjuk ki! A képek segítségével rakják ki a tanulók a munkalap ábráin megjelenő alakzatokat!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/44 Ív rajzolása

Az egyre nagyobb pöttyök változatosságot jelentenek a vonalkihúzás feladatcsoportban. Ha a tanulókat zavarba ejti az új forma, akkor segítsünk nekik.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/45 Papír formálása, alakítása

A képek áttekintésével beszéljük meg a tanulókkal, hogy az elkövetkező órákon mivel fogunk foglalkozni. Az első ábra alapján beszéljük meg, hogy mit csinálnak a gyerekek. A második képen milyen papírtárgyak találhatók. Azt is beszéljük meg, hogy mi látható a harmadik és a negyedik képen!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/46 Háztető színezése

A háztető színezésénél nem kötelező csak a hagyományos piros tetőt színezni. A feladatot többször is el lehet végezni, és a házcsoportokat kivágva egy tájtapétán településeket hozhatunk létre.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/47 Hajtogatott aranyhal I.

Az aranyhal hajtogatásának folytatása a 49-es lapon található. Ezen a lapon a hal fejét hajtogatjuk az ábra alapján. A hajtogatás érdekes vonalak mentén történik, ezért mindenképpen segíteni kell a tanulóknak. A fej hajtogatása a 49. oldalon folytatódik.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/48 Aranyhal színező

A hal színezése jó gyakorlat az aranyhal színének kiválasztásához. Nem csak arany színű hal lehet. Lehet piros, kék vagy foltos is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/49 Hajtogatott aranyhal II.

A 47. lapon lévő feladat folytatása. A hal fejének befejezése a szem megrajzolásával, kivágásával és felragasztásával ér véget. A hal farkát egy másik papírból hajtogatjuk legyezőszerűen. A fej és a fark összeillesztése is segítséget igényel.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/50 Vízcsepp-párosító

Az azonos vízcsepp kereséséhez érdemes a szisztematikus párosítás módszerét alkalmazni. De az sem baj, ha a tanuló magától, intuitív módszerrel találja meg a két vízcseppet.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/51 Akváriumkészítés I. – A doboz

Az akvárium készítése több feladatlapon keresztül történik. A cipősdoboz az oldalán fog állni, és az akváriumba a tetején keresztül tekinthetünk be. Ezért a tetőből kivágunk egy nagy téglalapot. Ezen keresztül nézhetünk majd be az akváriumba.

A doboz alja lesz az akvárium hétoldala, ezért kék lappal ragasztjuk le.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/52 Halkirakó

A 4. melléklet ábráit vágjuk ki. A tanulók a színes és a szürkeárnyalatos képeket hasonlítják össze. Szükség esetén segítsünk a tanulóknak, hiszen ennél a feladatnál a szín nem segít az összehasonlításnál.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/53 Akváriumkészítés II. – A növényzet

A növényzetet zöld krepp-papírból formázhatjuk meg. Készíthetünk hosszú hínárszálat, növényi csomót és többféle növényt. A növényeket beragaszthatjuk a tetőt szolgáló dobozoldalra, ekkor lelóg a hínár, vagy az akvárium alját szolgáló dobozoldalra.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/54 Halrajzoló

A három szín lehet aranyhalas szín is, de lehet keszegszín is, ekkor inkább az ezüstszürke és fekete lehet a legjobb szín. A pontynak, compónak inkább a sárga és a zöld szín felel meg. Érdeemes a hal színezése előtt beszélgetni a tanulókkal.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/55 Akváriumkészítés III. – Kövek

Az akvárium alját beborító köveket fehér (esetleg színes) papírgalacsinnal alkotják. Több galacsint készítsünk, majd szórjuk az akvárium aljára.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/56 Halpárosító

Az irány fogalmát segít elmélyíteni a feladat. Balra haladó halak, jobbra haladó halak. A lap elfordításával: felfelé mozgó halak, lefelé mozgó halak.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/57 Akváriumkészítés IV. – Kövek és ágak

A nagyobb követ és nagyobb faágot nagyobb és színes papírgalacsinok gyűrésével oldjuk meg. Ezeket is az akvárium aljára tehetjük.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/58 Halak a tóban

A 6. melléklet halait vágjuk ki, és helyezzük a karikákba. Ha nem ragasztjuk be a halakat, akkor többször is megoldható a feladat.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/59 Akváriumkészítés V. – A hal telepítése

A feladat a hal telepítése az akváriumba. A hajtogatott halat vagy halakat kék papírcsíkkal rögzítjük az akváriumba. A csík segítségével „lebeg” az akvárium közepén a hal. Több halat is lehet telepíteni.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/60 Hal rajzolása

A vonalon többször is át lehet haladni, esetleg többféle színnel is. A hal farkánál kialakul egy kereszteződés, ami a vonal szakadásával jár. Ez ellentmondhat a „nem szabad a ceruzát felemelni” utasításnak. Természetesen a szakadáson át lehet húzni a vonalat.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/61 Ember papírból

Az ember egyszerű rajzolásakor egy fejet, egy törzset, két kezet és két lábat szoktunk rajzolni. Ezeket most papírból téphetjük le, és egy másik papírra ragaszthatjuk. Más színű papírokkal téphetünk haját, talpat, tenyeret a figurának. Arcot és egyéb részleteket ceruzával rajzolhatunk.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/62 Figurapárosító

Ellenőrizzük, hogy a tanulók valóban felismerték-e az egyforma figurákat! Ha nem, akkor beszéljük meg velük az egyes jegyeket.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/63 Virág muffinpapírból

A muffinpapír hullámos széle képviseli a virág szirmait. A papírt síkba lapogatva és lefestve jön létre a virág feje. A szarát megfestve ráilleszthetők a virág fejei. A többféle rajzból akár falidísz rétet is készíthetünk. Évek alatt minden tanítványnak lehet virága a falon.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/64 Virágméreték

Szükség esetén segítsünk a tanulóknak felismerni a hasonló virágokat. Ekkora nagyság nem tekinthető a hasonlóság alapjának.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/65 Hajtogatott zászló készítése

A hajtogatott zászló készítése hosszú egyenes ollóvágásokkal kezdődik. Érdemes a tanulókkal előbb a szükséges papírcsíkokat levágni. Majd javasolt a harmonikahajtogatást minden papírral elvégezni, végül jön a komponálás, az elrendezés megtervezése és a ragasztás.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/66 Kokárda színező

A kokárdaszínezéshez a nemzeti színek kelleneek. Mutassuk meg, hogy a franciáknak is van kokárdájuk a saját nemzeti színeikkel. A tanulók esetleg egy kitalált ország színeivel is színezhetik a kokárdát.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/67 Vizuális ábrázolás

A képek alapján beszéljünk az elkövetkező feladatokról. Érdemes azt is megbeszélni, hogy a tanulók szívük szerint mit festenéek meg, milyen ötleteik vannak, milyen képeket láttak az elmúlt évben, ami nagyon tetszett nekik.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/68 Teknősráajzó

A fehér vonal határoló vonalai érdekes pöttyös vonalak. Mutassuk meg a tanulóknak ezt az érdekességet.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/69 Együtt a család

Beszélgessünk a tanulókkal a családtagjaikról, a családi együttlét alkalmairól, a családi szokásokról. Beszéljük meg, hogy a képek milyen családi eseményeken készülhettek. Egyeztessünk a tanulókkal arról is, hogy mely családi eseményről rajzolnának szívesen! A rajzokból készíthetünk kiállítást is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/70 Családtagok

A családtagok színezésekor beszéljük meg, hogy ki milyen családtag lehet. Érdekes kérdés lehet, hogy a háziállatok tekinthetők-e családtagoknak? Szóba kerülhetnek a fogadott családtagok is, például a keresztszülőség is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/71 Szivárvány mozaik

A feladat elvégzése során a tanulók a ragasztást gyakorolják. A papírdarabok nagysága befolyásolja a feladat elvégzésének nehézségi fokát. Minél nagyobbak a darabok, annál könnyebb leragasztani azokat. Ügyeljünk arra, hogy a tanulók milyen erősen nyomják a papírra a stiftet!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/72 Szivárvány színező

Dönteni kell, hogy a szivárvány színezésénél mennyire ragaszkodunk a valósághoz. A valósághű ábrázolás esetén két szomszédos sáv azonos színű lesz. A „fantáziaszivárvány” esetén a sávok tetszőleges színűek lehetnek.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/73 Meseállat

Az állatok tulajdonságainak megbeszélése során érdemes a miérteket is felvetni. Miért ott van a szeme, szája, orra stb.?

A kitalált állat szárnya, lába, szeme lehet a megszokottól eltérő helyen is. Érdemes erre felhívni a tanulók figyelmét.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/74 Sárkány színező

Érdeemes az összes ceruzát az egyik oldalra rakni, hogy aztán majd az elhasználtakat a másik oldalra tegyék a tanulók.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/75 A fa

A képek alapján beszéljük meg a tanulókkal, hogy mi a fa jellemzője. Érdeemes a foglalkozásra fahasábot, ágat, esetleg különböző kérgeket is vinni, hogy a tanulók tapintással is érezzék a fát. A fa rajzolása érdekes feladat: milyen gazdag a lombozata, vannak-e a fának lakói, található-e rajta élőlények. Érdeemes a tanulók figyelmét felhívni ezekre a részletekre is.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/76 Fa színező

Az adott fa színezése előkészítheti az önállóan rajzolt fa színezését. Érdekes megfigyelni a fakéreg mintázatát.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/77 Vízpart

A képek kapcsán beszéljünk a tanulókkal a vízről! Érdeemes beszélni a víz körforgásáról. Tisztázzuk a tó, mocsár, folyó, patak, ér stb. fogalmát. Beszéljük meg, hogy a víz mit jelent a hétköznapijainkban.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/78 Vízésés színező

A víz színének tanulmányozásához alkalmas a feladat. Általában a tengernek, a tavaknak, a folyóknak van valamilyen jellemző színe. Azonban a víz látszólagos színét meghatározhatják azok a dolgok is, amelyek tükröződnek rajta.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/79 Vízparti állatok – Béka

Beszéljük meg a béka jellemzőbb részeit. A nagy szemeket, a nagy ugró lábát, az ujjait, a széles száját stb.

Érdekes lehet, hogy miért ennyire színesek a békák.

Segítsük a tanulókat a békák rajzolásában!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/80 Békakirakó

Vágjuk ki a 7. melléklet képeit! A tanulók a színes és a szürke árnyalatú képeket párosítják, a részletek azonosításával.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/81 Erdő

A tanulókkal együtt tanulmányozzuk a képen látható erdőket. Beszéljük meg, hogy milyenek a fák. Nagyon hosszú törzsűek, a napsütésért folyó versenyben. Vannak köztük zöld területek, rétek. Az utakat emberek vágják ki. Télen a fák csupaszok. Az erdőben lévő aljnövényzet. A fa rajzolása néha segít a rajzoló megismerésében.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/82 Bagoly színező

A bagoly színezésénél használhatunk mindenféle színt. Ügyeljünk arra, hogy a tanulók tartsák a színt a határoló vonalakon belül!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/83 Erdei állatok

Beszéljük meg az állatok jellemző tulajdonságait, kültakarójukat, méretüket, táplálkozási szokásaikat. A mókus lerajzolásánál törekedjünk az arányosságra. A mókus füle és farka is viszonylag nagy.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/84 Mókus színező

A mókus színezésénél használjuk a valóságos színeket. A színezés ne lépje át a határoló vonalakat!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/85 Állatok a réten

Azonosítsuk közösen a tanulókkal a képen látható állatokat! Beszéljük meg a fontosabb jellemzőiket! Beszéljük meg, hogy kinek melyik állat a kedvence a képen láthatók közül, és azt rajzolja le a tanuló!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/86 Nyuszi összekötő játék

Minden utat járjon be a tanuló! Ellenőrizzük a ceruzavezetést, hiszen az elágazásoknál könnyű a másik útvonalra tévedni. Az alapgondolat, hogy a helyes útvonalon nincs kiszögelléses kanyarodás.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/87 Legkedvesebb emléked

Beszélgessünk a tanulókkal az év eseményeiről. Kérdezzük meg őket, hogy mire emlékeznek a legszívesebben! Beszélgessünk a képen látható eseményekről is! Mindenképpen a pozitív élményekre koncentráljunk, azokra való emlékezést erősítsük. A felmerülő negatív élmények esetén óvatosan járjunk el, ne bagatellizáljuk el, illetve később esetleg térjünk vissza rájuk.

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

3/88 Önarckép

Az önarcképet monitoron megjelenő fénykép alapján készítsük. A tanulókkal közösen válasszuk ki több fotó közül az önarcképnek megfelelő képet!

Ajánlott foglalkoztatási forma: Csoportmunka, egyéni munka.

Forráslista:

- NT-98680 raktári számú Ábrázolás-alakítás 3.
- Ábrázolás-alakítás 2. és a gyűjteményhez tartozó tanítói kézikönyv

4. AJÁNLOTT SEGÉDANYAGOK, SZAKIRODALOM

Internetes források

- Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára:
kerettanterv.ofi.hu/11_melleklet_sni/kozep/index_sni_kozep.html
Utolsó letöltés dátuma: 2019.08.23.
- Ábrázolás-alakítás – Kerettanterv:
kerettanterv.ofi.hu/11_melleklet_sni/.../11.2.10_abrazolas_1-8_SNI_kozep_mk.doc
Utolsó letöltés dátuma: 2019.08.23.
- Értelmileg akadályozott tanulók általános iskolai tanterve:
www.nefmi.gov.hu/...kerettantervek...2/tanterv_barcsi_altalanos_iskola_msword.rtf
Utolsó letöltés dátuma: 2019.08.23.
- Kerettanterv a sajátos nevelési igényű tanulók számára:
www.okm.gov.hu/letolt/kozokt/ajanlott_kerettantervek.../kozepsulyos_ert_fogy.doc
Utolsó letöltés dátuma: 2019.08.23.

Szaktárgyszertani könyvek

- Eckhardt Éva: *A színjátszás lehetőségei a konduktív pedagógia rendszerében.* Takács Etel Pedagógiai Alapítvány, 2008
- Gordosné Szabó Anna: *Gyógyító pedagógia.* Medicina Könyvkiadó, 2012
- Győri Miklós – Billedi Katalin: *Atipikus diákok, segítő appok, tudományos evidenciák.* ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, 2018
- Heacox, Diane: *Differenciálás a tanításban, tanulásban.* Szabad Iskolakert Alapítvány, 2006
- Huba Judit: *A pszichomotoros fejlesztés gyakorlati kézikönyve.* Logopédia, 2010
- Lukács Józsefné: *A részképességek játékos fejlesztése az óvodában.* Flaccus Kiadó, 2019
- M. Tamás Márta: *Fejlesztő pedagógia.* ELTE Eötvös Kiadó, 2009
- Rosta Katalin: *Add a kezed! (A korai fejlesztés és speciális óvodai nevelés programja)* Logopédia Kiadó, 2006
- Tölgyszéky Papp Gyuláné: *A tanulási nehézségek kezelése.* Logopédia Kiadó, 2006

Szaktanársági folyóiratok

- Pedagógusképzés
- Módszertani lapok. Speciális pedagógia
- Csodaceruza
- Csengőszó – módszertani folyóirat tanítóknak

Internetes gyakorlatközösségek, fórumok

- <https://sni.lap.hu/> (Utolsó letöltés: 2021. 03. 21.)
- <https://szuloihang.hu/> (Utolsó letöltés: 2021. 03. 21.)
- <https://www.csaladinet.hu/> (Utolsó letöltés: 2021. 03. 21.)